

עם הפדנוג':

באוסטריה-אונגריה:

לשנה: 15.50 קראנען, להצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה 8.90 קראנען,

ברוסיה:

לשנה: 6 רויב, להצי שנה: 3 רויב, לרבע שנה 1.50.

בשאר ארצות:

באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 12 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פֿרנק.

בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.

מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה' / 15 ק'.

תנאי החתימה.

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, להצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רויב, להצי שנה: 2 רויב, לרבע שנה: 1 רויב. בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פֿרנק.

ההוחכים לשנה שלכה וקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.

דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורם).

כהיר כל נומר 10 קאפ' 26 העללער.

Krakau, 24 Juni (11 Juni) 1903.

גליון לו.

מקראי יום ד', כ"ט סיון תרס"ג.

תקן: פנת סתר (שיר), שאול טשרניחובסקי. — רבינוון על האי השומם (כחזה לילדים), תרגום בן-צבי. — מסע בארץ שויציה (המשך), שלמון. — הרעבים (תמונה), א. מירניק. — אהבת אם בקרב בעלי החיים (מחיי הטבע, סוף), יגאל הכרמלי. — חדשות. — ידיעות שונות. — תעלולי הילדים (ציור). — חליפת מכתבים בין קוראי העולם קטן. — מודעות.

פנת סתר.

גְּנָה, גְּנָה, גְּנָה לִי

פְּנָה כַּמְסָתָרִים.

סוּד זֶה נוֹדַע לִי, אֶךְ לִי

לִי וְלוֹזֵג צִפְרִים.

הַצִּפְרִים קִיבְּלִים הֵם,

קִיבְּלִים זְרוּזִים, שְׁחֹרִים,

חֲרָטוּם צָהָב יֵשׁ לָהֶם,

וְעֵינֵיהֶם דְּאוֹרִים.

שָׁמֶשׁ יוֹקֵד קֶאֶשׁ הָאֵחַ

מִחֲרִיב בֵּין זְכָרִים,

לֵיל גִּיחוּם בְּצַל הַסֶּבֶךְ

לִי וְלוֹזֵג צִפְרִים.

שאול טשרניחובסקי.

רְבִינְזוֹן

על האי השומם.

(מחזה לילדים במערכה אחת).

התבי: רבינזון אמלל!

רבינזון: אמת, ידידי, אמת, חברי...

התבי: חברי, חברי!

רבינזון: הנה זאת לי הפעם השניה שהחלום
מרמני קבה. עורני וזכר זאת היטב. הדבר הנה לפני שלש
שנים, בעת שהסערה שכרה את אניתנו ומשליבני על
האי השומם הנה. אז החלתי לנוע על פני האי ולא מצאתי
לי מעון ומחסה; והשמש באה נהי ליל חשך. אז טפסתי
ועליתי על העץ הנה, שכבתי על ענפיו ואישן. והנה אני
רואה את אבותי והם עצובים על עיני אוהם; הנה הם
נאנחים מרה, בוכים ופוזרשים את כפיהם וממאנים להתנחם.
הה! מה דאבה נפשי בדעתך, כי אני הוא אשר
העצבתי כה את רוחם. "הנני! הנני!" קראתי בקול. —
הנני, אבותי האהובים! וחפצתי להתגמל על צנאדם —
ונפלתי מן העץ ארצה. לאשרי ישנתי אז על ענפים לא-
נבהים מן הארץ, ונפלתי על מצע עשב רך.

התבי: רבינזון אמלל!

רבינזון: בן, ידידי, בן, חביבי; קרא, קרא עוד
את המלים האלה! אבל במי האשם? בן, אני עובתי
אתכם, הורני האהובים, ואת פיקם לא שאלתי. אני בן
סורר ומזדה, התאנתי לשוט באניה על פני הים והחלשתי
לעוב אתכם... אה! מה מאד מכאיבני הרעיון הנה! אכן
יסר יסרני אלהים, כי הקים עלי את הסערה הנוראה,
וכמעט ששכבתי במצולות ים, וזה לי שלש שנות עמל
שאני חי פה בודד ועווב על האי השומם הנה.

התבי: חברי, חברי!

רבינזון: חברי האהוב! מה מאד יגחמני קולך
הנעים. אתה לבדך מדבר אלי, אתה שונה את הדברים
שאני מבין — ויש שאני שוכח רגע, ואז נדמה לי שאני

הנפשות:

רבינזון,

שני פראים,

שכובי,

תבי.

על הבמה יראה אי, מרחוק יראה הר גבה מכסה כלו בירק
דשא ואתרוי — הים; מצד ימין — סלע יבו מערת רבינזון, שדלתה
קלועה מקוצים, ועצים רמים מסביב לסלע. משמאל מספר עצי
קוקוס צעירים עומדים על גבעה קטנה; לפניהם עין גבה מאד,
ואחריו מוט ודגל בראשו, ועל הדגל נראה הכתבת: "חישו לעזרת
רבינזון האמלל!" — קרוב למערה סלע לא גבה ועליו קערה
עשויה מקלפת אגוזי-הודו, הקוקוס, שמשויה עשויה מעלי אוזה
צמה, מעדר, מספר עצמות דג והכלים. על אחד העצים תפי.

עלילה ראשונה.

בקר. השמש יוצאה. רבינזון נדחה מן המערה.

רבינזון: איכס? אבא! "אמא!..." אהה! זה הנה
רק חלום. אבל כמו חיים ראיתם לנגד עיני! יקיצה
אכזרית! בדר אני בדר על האי השומם הנה...

חלמתי: אל ארץ מולדתי שבת.

את עירי ראיתי, בית הורני שבת.

את אבא, את אמא, כל קרובי ראיתי.

חבקותים, נשקותים ומרה כביתי...

אז אמא נפלה על צנארי בכבי.

וכדמעות עינים לי הביט האב.

איה, אמא טובה? איה, איה היא?

אניה, אב אמלל? — אהה, מחזה שוא!

נודד ועווב אני גם היום.

אבותי ראיתי בחלום, אך בחלום...

רבינזון אמלל!!

הים שאני הולך שם לדוג דגים. מאחרי הסלע הלז מעזן לנחמירי ואלה עצי הקוקים הרעננים סוככים בענפיהם על מערתו שם בנקיק הרה היא המערה שאני יושב בה זה שלש שנים. בכמה עמל עלה בידי לעשות את קיר המערה הזה להסתיר בו את מעוני מחיתו טרף! ואולם העבודה כל תוכל.

ושם האקנינוס! האקנינוס! מראה נאדר! הוי מה גדול מרחבתים תוה! ושם שמים ומים חברו יחד. — אבל גם שם אין עוד הסוף. ורחוק רחוק אחרי הגלים האלה שם ארץ מולדתי האהובה. גם צפור לא תוכל להגיע שמה במעופה המהיר. שם שם הורי האהובים! מה הם עושים בעת? העודם חיים? אה! בנדי הם זוכרים אותי עתה ומתעצבים וזוכים לזכרי (נושא עינו למרום):

אלי! שלח למו נחומים
לעת זקנה באשר רב
ובשוב בניהם לשלומים.
ויגון לבם מחה בעב!
וכלתי שבת עמם יחד
נאני עובתי בית אבי—
יחי נא הם בלי צער, פחד.

נאני דם אשא יגון לזכרי. (בוכה רגעים מספר).
הדמעות מרפא ללב מלא עצב. עתה אומר נא את הכתבת אשר החלתי אתמול לחרת בגע העץ הנה. יברך בכם אלהים הורי האהובים. אתי אל-עמל זה! (הוא נושק את השמות). אלה שמות אבי ואמי... אמי! עודני שומע גם עתה את קולה הנעים: "בני הטוב, שב אתנו. למה זה תרחיק נדוד? תהי לפנינו בני נדה לנו לנחומים!" ותבן הטוב לא שמע לקולה. (הוא לוקח סבין קטן וחורת בעץ את המלים). סלחו ל-עון בניכם! תשארגה נא המלים האלה חרותות בעץ הנה... תספרנה הן את חרפתי! הנה שמות יקרים! — חרפה מאחרת!

(סוף ו' בא).

סרנים בן צבי

שומע קול אדם... אה! זה לי שלש שנים אשר לא שמעתי קול אדם.

התבי: שתי שנים שלש שנים רבינוזן אמלל!
רבינוזן: השמש שם עולה. הנה אלי הקשיבה תפלתו זו תפלת הבקר.

הנה יוצר הכל אל בורא החיים!
שמע קול תחנוני ברוח נשברת.
אתה הוא אלי אתה הוא בוראי
בך מבטחי מחסי ואורי.
על כן בכל לב אתחנן אליך:
האירך אלי גם היום את פניך!
הוי סלה אל רחום לעוני וחנני.
ובגדל חמיה תוסיף ותרחמי.
על אי שמם בלבב אקנינוס
בך אמצא לי אלי מנוס;
ובקני אור שמש בעד העב
תתן תקנה לי כלבב.
מה עציב גורל עבדך.
מה אחריתי לא ארעה—
עשה בי אל ברצון קדשך.
עמך צורי לא עוד איראה.

התפלה תוסיף לי אמן; אתמול בערב הייתי ערף ויגע מרב עבודה ועתה אני מרגיש כי כחות חדשים האה מה נעים הבקר הנה! האויר צח בכיום הראשון לבריאת העולם. מעבר הים נושבת רוח קרירה ומשוכבת נפשי וריח הפרחים — האה מה נעים! הנה אעלה נא על ההר ואתענג על הדר הטבע מסביב. (עולה). אני רואה מפה חלק גדול מן האי. הנה שם נראה החוף אשר השליכו אותי הגלים עלי; הנה הגבעה אשר צדתי עליה שלשה חמורים⁽¹⁾. עליד הסלע הלז מצאתי לי צמח אשר לו עלים רחבים מאד ועשיתי לי ממנו שמשיה טובה. הנה לשון

(1) השמש.

(2) מין עופרא.

תורת מסע בארץ שויציה. תת

(מספר הזכרונות לאחד הנערים.)

(המשך.)

יום ב', ט"ז תמוז.

היום יום בהיר מאד, ובצאתי לטייל בשעה העשירית נחד את הוריניו הלכנו אל שדרת האלונים הקרובה למלוננו ונשב על אחד הספסלים ממול ה"וינגפרוי". המחנה הזה נהדר למאד. פני ההרים מסביב נהרו לנוה שמש הבקר הנחמד. ביהוד ורחו פני ה"עלמה" הענקית. מלכת ממלכת הפלאות. צחוק נחת ורצון מלא הוד-מלך רחף עליהם. — כעבר חצי שעה היתה כבר השדרה מלאה אורחים מטילים ומקהלת מנגנים החלה לנגן מנגינות ערביות מאד. אחר המנגינה הלכנו לאכל ארחת הצהריים ואחרי האכל הלכנו אני ואבא לטייל ונעל על ה"הר נינו" העומד על הנהר הנחמד "אאר". השוטף מאחורי הקורר נרשן. מראש הנהר ראיתי מחנה נפלא. אשר לא יתאר באמר ודברים. האלפים הענקים נגלו לפני בהדרם הנערץ. ראיתי המון כפרים ויערים עומדים בעמק ובהר. בקעות נחלים ופגלים מוהרים ואחשננ מאד. אבא לא נתנני ללכת לבדי וזה לא נעם לי מאד. במרום הנהר ראינו אהל קטן ויפה הנקרא "נגר רודה" לאמר: משפן נגרה על שם המנגן הגדול נגרה. אבא ספר לי כי גאון גדול היה האיש הזה בחכמת המוסיקה. בשעה השלישית שבנו הביתה. שתינו קהה ואחר הלכנו אל הקורנרמן לשמע את המוסיקה. הן איננו גדול. אבל יפה מאד מאד. ערנות פרחים נפלאים שונים בצבעיהם ראיתי שם. ושלשה אהלים נחמדים לנגן האחד למקהלה ושנים לאורחים. כגון יש גם בית-מקרא גדול ובו יש לדברי אבא. ב"ששים עתונים. בהם גם עתונים מצירים. בקשתי את ה"עולם קטן" ולא מצאתיו. אבא הניד לי כי העתונים תרבים פה הם רק לגדולים אבל לא לקטנים.

— ומדוע? — שאלתי. — האם הקטנים אינם בני אדם?

בלבתי הנה והנה הגיעו לאוני פתאם קולות מנגנים בכלי שיר, והמנגינה נפלאה למאד. שאלתי איפה ינגנו נערו לי כי בקורנרמן (גן הטיוול לאורחים) הקרוב מנגנים מנגינת הערב. נמשכתי אחרי המנגינה וזמן רב עמדתי ליד הן תפסה ושמעתי את המנגינה הנפלאה. אז שכחתי את הורי שכחתי אותה את אבי שכחתי את הכל. חפצתי להבנם אל הן פנימה. אך שומר הן העומד בביאה לא נתנני להפנים בלי כרמים. אז זכרתי את אשר הוהירני אבא לבלתי צאת לבדי מבית המלון ומסרתי לשוב על עקבי. אך שכחתי שם בית המלון אשר סרנו אליו ולא ידעתי מקומו איה. אף כי היה בקרבתני. אובר עצות הייתי ולא ידעתי מה לעשות. אך עורני תועה כח בקרוב והנה אבא הולך לקראתי.

— הנה תשמר מצות אבך? — שאלני בכעם עצור.

— סלח נא אבא; חפצתי אך להתבונן רגע אל הרחוב שאני גרים בו. — התנצלתי בקול גמור. — אך אבי הוסיף ברני:

— אנכי אמרתי לקחתך עמי אל ברניני¹. נעשה בי עברתי על מצותי לא אעשה כזאת.

חפצתי לבקש את אבא כי יבטל החלטתו זאת. אבל גאותי לא נתנני לעשות כזאת; ואנכי ידעתי כי אבא לא ישוב מדברו ואת אשר יגור יקום תמיד. בבאי לבית המלון קבלתני אמו בפנים וזעפות ותוכיחני על אנלתי ואבא אמר: עזנו יעלה לו הפעם בעני גדול.

¹ ברניני כפר מהלל מאד בהר הטבע הנפלא אשר מסביב לו. באשר המום המהלל הנקרא בשם: גיסכף, ונחל הנחמד ברניצורה הסובב בו. גם ידע הבקר הזה למרחוק בפחותי העץ והצמחים הנפים מעשי ידי יושביו.

לא יכלתי זמן רב לישן, היום בבקר קמתי הראשון. התפללנו ואכלנו ארחת הבקר נפסע באניה ההולכת מאינטרלוקן לכניגו, בחצי שעה ארץ המפסע הנעים הנה, החרים משני עברי הנהר היו מכוסים עוד ועיר שם בערפלי לילה ושקועים בשנת הבקר הנעימה, ואלה אשר כבר התעוררו רחצו פניהם במל בקר וכמו הכינו את עצמם לתפלת "שחרית". כבר כניגו יושב בלב הרים ונהמד למראה. ברחוב הכפר פגשנו צעירים וצעירות אשר מראה פניהם העיר כם, כי סמודנטים יהודים הם; ואבא אמר לי כי כנראה הם תלמידי האוניברסיטה שבברן. איני יודע מדוע הם פה בלילה וחוררים. - מפניגן הלכנו בנלי לכפר "וילדרסויל" הקרוב מהלך חצי שעה. משם נסעה אבא ברפכת ללויטרברונן, ואנכי ואבא הלכנו שמה ברנל. בוילדרסויל תראה היינגפרווי" ככל הודה וענה. הנה הענק הנה עמוף כלו שלג לכן ובצדו הנה "לינגפלטה", הנבנה באלפים מטר, והוא מכסה ברק נישא ועצי המה. - קוץ ותרה יחדיו. הדרך ללויטרברונן רחב וישר, ומה רבות הנפלאות הנראות בו לעין! הנה עמקים פורחים מזהירים לנגה השמש; הנה פלג קמון קופץ וצוהל לקראת עוברי הדרך; הנה הר מכסה בלוי בעשב ירוק, ובנצני המד, ועל ראשו יער רענן ופורח; אילנות במקום שערות; והנה צוק פרא העומד ערום לעין כל ומפיט מפרום בנאון עלינו. הלכנו הלאה והנה עוד הרים מתנשאים משני עברי הדרך וכמו מתחרים הם איש באחיו וכל אחר כמו מתאמץ לעלות על רעהו בגדלו ורוממותו. שם ראינו הר קרח, שמרב ימיו עלו בו פראים רבים ועמקים, אך שרידי חרבותיו מגידים גדלו ותפארתו ברימים מקדם; לי נדמה, כי מרגיש הנהר השמש את אסונו ומתאבל על כבודו לפנים כי גלה ממנו...

(עוד וכו')

שלמון.

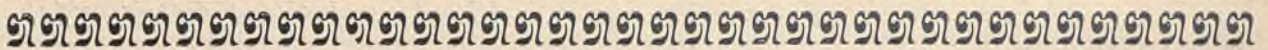
הקמנים רבם שובבים כמוך, בני ובבאם הנה אינם קוראים עתונים. - ומקמה ישנו זאת! - עניתי, - לקרא עתונים ויכלו גם במקום מושבם ולא ינטרלוקן באים להשתעשע. המקהלה נגנה עד השעה החמישית וחצי במשפטה יום יום. גם בערב היא מנגנת בכל יום מחצי השעה השמינית עד חצי השעה העשירית. בשעה מילנו ואחר הלכנו לאכל ארחת הערב ואחר הארחה הלכנו שנית לטייל בגן ולשמע את המנגינות.

יום ג', שבעה עשר בתמוז.

היום - אמר אבא - לא גלף לשמע את המנגינות. כי יום אכל לנו היום. - ואף לפנות ערב הלכנו לטייל בחלק העיר הנקרא "משון" שלדברי אבא אף כפר היה עד הנה, ועתה נספח על אינטרלוקן וגם היום נראה בכפר. בהיותנו שם היגעה לאוניגנו שירה וזרה ומשנה אכל ערבה לאון. הלכנו אחרי הקול ובקרובנו למקום השירה ראינו חבורת נערים ונערות עומדים ושרים בקול רם מאד, והשירה משתפכת והולכת למרחוק וחד הרים ישנה לעמתה. אבא אמר לי כי זאת היא שירת הרועים וקריאתם איש אל אחיו במרעה החרים הרמים היא השירה המיוחדת לעם הארץ פה. רק ארץ הרים, אמר תוכל להוליד שירה כזאת.

יום א', כ"ב תמוז.

עוד אתמול בערב אמר אבא, כי היום בבקר נשכים קום ונגלף לבקעת "לויטרברונן". ואני רבות שמעתי מפי אבא על יפי המקום הנה, על אשדות המים הנפלאים ועל החרים הנשאים. לבי שמח בי בשמעי, כי עוד מעט נראיתי את הנפלאות האלה בעיני. ובעלותי על משכבי

הָרְעִיָּם.

(תמונה).

היום, ואפם יצאה לפני שתי שעות באיוו תקנה להשיג הלוואה פרשות אחרות ולקנות בהן להם לאכל לילדים. את התינוקות נמישה על ידי בתה הנדולה, כבת שתיים עשרה, שנה ימים אחרים לא בקרה בבית-ספרה, וען כי נעליה נקרעו לנמרה. מספר הילדים הרעבים ארבעה; זו הנדולה, אחרית עוד גערה כבת שמונה שנים, גער כבן חמש, ותינוק כבן שלש, בעל

הילדים יושבים כלם על מפת אפם, מתחבאים תחת תפכת מן חקר החוק השורר בפעון ומתעטפים במטפחות וסחכות. אביהם הלך לו מן הבית מאז הבקר, בדרך כלל יום, לא בשביל לבקש לו עבודה, כי אותה הוא מבקש זה שני ירחים וכבר נואש למצאה; כי אם למען לא יהא יושב בבית ולא יהיו אשתו וילדיו הרעבים והנענים לנגד עיניו כל

גדלים כל מיני הפרות יִשְׁבְּעוּלָם; עֲנָבִים, תְּפוחִים, אֲנָסִים, שְׂוִיפִים...

— וגם הדבִּדְבָנִים — מוֹסִיף עַל דְּבָרֶיהָ אַחֵיהָ הַגְּדוֹל וּפְנֵי וְעֵינָיו שׁוֹחֲקוֹת שְׁחוֹק עֶצֶב.

— בן, יְקִירִי, גַּם הַדְּבִדְבָנִים גְּדֹלִים עַל אוֹתָם הַעֲצִים, וגַּם פְּרָגְרִים, וגַּם... תְּחֵל, תְּחֵל, הַלֵּל גְּדֹל עַל אוֹתָם הַעֲצִים, הַשּׁוֹמֵעַ אֶתְּהָ, נַחֲמֵנִי? כִּי אִשֶּׁר לֹא תֵהֵא בּוֹכָה, נִקָּה אוֹתָךְ עִפְנוּ בְּרִיץ בְּנִסְעֵנוּ לְעִיר דוֹרְתָנוּ, שֵׁם גְּדֹל תְּחֵל: תְּפוחִים, אֲנָסִים, שְׂוִיפִים, דְּבִדְבָנִים וּפְרָגְרִים, תְּרֵבָה, תְּרֵבָה יֵשׁ יֵשׁ; וְשֵׁם תֵּאֱכַל תְּרֵבָה, תְּרֵבָה אֲנָסִים, שְׂוִיפִים, תְּפוחִים, דְּבִדְבָנִים וּפְרָגְרִים, בַּל בַּד תְּרֵבָה — וְהִיא מִכְסֵּה כְּרוּעוֹתֶיהָ הַפְּרוֹשׁוֹת שֵׁמֶה גְּדוֹל יֵשׁ תְּחֵל הַחֲדָרִי — בֶּן — הוֹסִיפָה — בְּרֵאוֹתֶיהָ, בִּיגֵם עֵינֵי הַקָּטָן מִקְטִינוֹת וְכָל פְּנֵי מִתְפַּנְצִים מִנְחוּךְ כָּאלוֹ מִתּוֹךְ יְסוּרֵי גוֹף קָשִׁים — אִם לֹא תִבְכֶּה עוֹד, נִקָּה גַּם אוֹתָךְ בְּנִסְעֵנוּ בְּרִיץ אֶל הַדּוֹדָה, אִמָּא תַסַּע, אֲנִי אֶסַּע, גַּם אַתָּה, רֵאוּבֵן תַסַּע, וְרַחֵל לֹא תַסַּע; הֲלֹא בֶן, נַחֲמֵנִי? רַחֵל לֹא תַסַּע, רַחֵל פְּתִיחָה הִיא, מְדוּעַ אֵינָה יוֹדַעַת לְסַפֵּר לְנַחֲמֵנִי מַעֲשֵׂיהָ יִפָּה?

— אַתָּה פְּתִיחָה! — מִשִּׁיבָה רַחֵל הַרְפָּתָה לְאַחֻתָּה, — אַתָּה עֵגְלָה! מִקְפָּדָת הִיא עַל מֵה שְׂאֵנִי מְדַבֵּרַת אֶל הַתִּינוּק. הֲלֹא אֵינִי אֵלָּא אוֹמְרַת בֶּן, בֶּן, נַחֲמֵנִי, בְּרִיץ נִסַּע אֶל הַדּוֹדָה... בֶּן, וְהַלֵּךְ אוֹתוֹ גַּעַר קָטָן וְרָאָה אוֹתָם הַעֲצִים, וְהוּא הֲלֹא הִיחָה רַעֲב, וְהִתְחִיל קוֹטֵף אֶת הָעֲנָבִים, אֶת הַתְּפוחִים, אֶת הָאֲנָסִים וְהַשְּׂוִיפִים וְהַדְּבִדְבָנִים וְהַפְּרָגְרִים — הִיא כְּלָעָה רַקָּה שְׁנִית לְדַבְּרֵי עֶצְמָה; לָכֵן הִיחָה הַלֵּשׁ מְאֹד וְהִתְדַבֵּר הִיחָה לָהּ קָשָׁה — וְהִתְחִיל אוֹכֵל, אוֹכֵל, אוֹכֵל...

— הֵ, הֵ, הֵ! — צָחַק הַנַּעַר הַגְּדוֹל מִתּוֹךְ עֵגֶב שֶׁהִבִּיא לוֹ זָכַר הָאֲכִילָה הַעֲרֵבָה, וגַּם פְּנֵי הַקָּטָן הַתְּפַנְצוֹ שְׁנִית מִצְחֹק יֵשׁ מִתְּחֵלָה.

— וְהוּא אוֹכֵל, אוֹכֵל, אוֹכֵל... תְּרֵבָה, תְּרֵבָה מְאֹד אוֹכֵל, עַד שֶׁהִיחָה בְּרֵסוֹ מֵלֶאֱהָ... וְשֵׁם עַל הַעֲצִים גְּדֹלוֹ גַּם סְבָרִיוֹת, סְבָרִיוֹת תְּבוֹשׁוֹת בְּנֵר, תְּרֵבָה, תְּרֵבָה סְבָרִיוֹת, וְקָטָף לוֹ הַנַּעַר סְבָרִיוֹת פְּמָה שֶׁרָצָה וְאָכַלְם. הַחֲפִיץ אַתָּה, נַחֲמֵנִי, סְבָרִיוֹתֶיךָ אִם לֹא תִבְכֶּה, תַסַּע בְּרִיץ לְדוֹרְתָנוּ וְתִקְנֶה לָךְ הַדּוֹדָה סְבָרִיוֹת תְּרֵבָה וְתֵאֱכַל. הָאֲמָנָם טוֹב, נַחֲמֵנִי... בְּלָנוּ נִסַּע בְּרִיץ אֶל הַדּוֹדָה; אִמָּא, אֲנִי אַתָּה, רֵאוּבֵן; רַק רַחֵל לֹא תַסַּע, הֲלֹא בֶן? תִּקְנֵן נַע בְּרֵאוֹשׁוֹ לְאוֹת הַסְּבָמָה.

הַנַּעַר שֶׁתָּקָה שִׁעָה קָלָה מִכְּלֵי הַדַּעַת מֵה הַסַּפֵּר עוֹד; אֲבָל צְרִיכָה הִיחָה לְהַפְסִיךְ אֶת הַשְּׁתִנְקָה, וְלִבְסוֹף הַתְּחִילָה מְדַבֵּרַת שְׁנִית, בְּהַתְנַבְּרָה עַל רַפְיוֹן לָבָה הַהוֹלֵךְ וְגְדוֹל עַד כִּי הִיחָה קְרוּבָה לְהַתְשַׁלְּפוֹת:

— סְבָרִיוֹת גְּדֹלוֹ עַל אוֹתָם הַעֲצִים, וגַּם... גַּם רִקִּיקִים גְּדֹלוֹ עַל הַעֲצִים, רִקִּיקִים שְׁלָמִים, וְהוּא קָטָפְם בְּיָדוֹ וְאָכַל... — פֵּה עֲמָדָה מְדַבֵּר, כִּי לֹא יִכְלָה עוֹד מִחֲסָר כֹּה.

וְתִקַּף לְשִׁמְעַת הַפִּלָּה רִקִּיקִים הַתְּחִילוֹ שְׁנֵי הַקָּטָנִים מִתְפַּנְצִים וּמִתְעַנְתִּים בְּכָל גּוֹפָם; רֵאוּבֵן כָּאלוֹ נִזְכַּר פְּתָאם

בְּמִן גְּדוֹלָה וְנִפְתָּחָה וְנִגְלִים עֲקוֹמוֹת וְדִקּוֹת, נִבְר, שֶׁקָּשָׁה הִיחָה לוֹ מְאֹד לְלָקֵחַ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְהִיחָה בּוֹחֵר תְּמִיד לְשַׁבֵּת עַל מְקוֹם אַחֵר.

הַנַּעַר שֶׁאַחֲרֵי הַגְּדוֹלָה הִיחָה כָּבֵד גַּם הִיא בַת־דַּעַת וּמִיִּשְׁבָּת, וְכִבְר יִדְעָה שְׂאֵין תִּבְכֶּיהָ "סִגְלָה" לְרַעֲב וְלֹא הִיחָה בּוֹכָה עוֹד, כִּשְׁהִיחָה רַעֲבָה, וְלֹא זֹאת בְּלָבָד, אֵלָּא שֶׁהִיא הִשְׁתַּדְּלָה גַּם בֶּן בְּחֵד עִם אַחֻתָּה הַגְּדוֹלָה לְהַשְׁתִּיךְ אֶת אַחֻתָּהּ הַקָּטָנִים הַבּוֹכִים מִתּוֹךְ הַרַעֲב. וְהַתְּחִילָה הַיּוֹתֵר יִפָּה לְשִׁתִּיקָה הִיחָה — לְסַפֵּר לָהֶם מַעֲשֵׂיוֹת; לְשִׁמְעַם הִיוּ הַתִּינוּקוֹת שׁוֹכְחִים לְאִמָּא לְאִמָּא אֶת הַרַעֲב הַפּוֹצֵץ לָבָם בַּתּוֹלְעָה, וְשׁוֹמְעִים, וְשׁוֹמְעִים — עַד מְקוֹם שֶׁכּוּ הַדְּלָה הַמַּעֲשֵׂיָה לְהִיחָה מַעֲנִינָתָה, אוֹ עַד שֶׁכָּא הַרַעֲב וְצָרַב בְּהוֹקָה בְּתוֹךְ קוֹבְתָם הַמְּבֻצָּה וְאִי־אֶפְשָׁר הִיחָה עוֹד לְהִסְתַּדְּעַת מִפְּנֵי, וְאִזּוֹ הַתְּחִילוֹ שְׁנִית בּוֹכִים וּמִתְנַפְּחִים וְשׁוֹאֲלִים לָהֶם...

בְּנֵגֶד הַאֲחֵרוֹן, הִינוּ, בְּנֵגֶד הַרַעֲב הַבָּא וּמוֹכִיר אֶת הַיְלָדִים עַל אֲדוֹת עֲצָמוֹ בְּהוֹקָה, — לֹא יָכֹלוּ שְׁמֵי הַנַּעֲרוֹת לַעֲשׂוֹת מְאוּמָה, אֲבָל בְּנוֹנֵעַ לְהַ"פַּעֲשִׂיוֹת", שֶׁתְּהִינָה מַעֲנִינּוֹת בְּיּוֹתֵר, בְּקִשׁוֹ עֲצוֹת שׁוֹנוֹת; וְעַתָּה כִּי עַל פִּי תְּרַב הִיוּ הַנַּעֲמָן בּוֹדוֹת אוֹתוֹ, כִּי בְּרִבּוֹת הַיָּמִים אֶפְסוּ כָּל הַ"מַּעֲשִׂיוֹת" שֶׁשִּׁמְעוּ מִעוֹרָן וְעַד הַיּוֹם מֵאֲחֵרִים, לָכֵן הִיוּ כְּפַעַם בְּפַעַם מְרִיבוֹת זֹו עִם זֹו, וְהִיאִינָה מְסַפֵּרַת מְאִישִׁמָּה אֶת הַמְּסַפֵּרָה, עַל שְׂאֵינָה מִשְׁכִּילָה לְסַפֵּר.

— פְּתִיחָה! — קָרָאָה הַנַּעַר הַגְּדוֹלָה עַל אַחֻתָּה, שֶׁלֹּא עָלְתָה בְּיָדָה לְסִיִּים סְפוּרָה מִפְּנֵי בְּכִים שֶׁל שְׁנֵי הַתִּינוּקוֹת בְּיַחַד — וְכִי יוֹדַעַת אֶת אֶפִּילוֹ לְסַפֵּר מַעֲשֵׂיהָ! הַסּוֹ, הַסּוֹ, מִתְּמִדִּי; הַנֶּה אֲנִי אֶסַּפֵּר לָכֶם מַעֲשֵׂיהָ יִפָּה, הוּא מַעֲשֵׂיהָ יִפָּה מְאֹד, עוֹד לֹא שִׁמְעַתֶּם מִיִּמְכֶם בְּמִזָּה! רַחֵל פְּתִיחָה הִיא, עֵגְלָה עוֹרַת הִיא וְאֵינָה יוֹדַעַת לְסַפֵּר מַעֲשֵׂיהָ יִפָּה, אֲנִי אֶסַּפֵּר לָכֶם מַעֲשֵׂיהָ, תִּשְׁמְעוּ מִיִּן מַעֲשֵׂיהָ.

אֲבָל דְּבָרֶיהָ אֵלָּה לֹא פָּעִלוּ כָּלָל עַל אַדְיָה תְּבוֹכִים. תִּקְנֵן קָרָא מִתּוֹךְ כִּי: אִמָּא, אִמָּא! וְהַגְּדוֹל: "רוֹצָה אֲנִי פֵת לָחֶם!" לְשִׁמְעַת קְרִיאוֹתָיו שֶׁל זֶה כְּלָעוּ שְׁמֵי הָאֲחִיוֹת אֶת מַעֲמַת הַרַק שֶׁהִיחָה בְּפִיחָה הַיְבֵשׁ, וְהַגְּדוֹלָה הוֹסִיפָה לְפִיִּסָם בְּדַבְּרִים טוֹבִים:

— עוֹד מַעֲמַת תְּבוֹא אִמָּא וְתִבִּיא לָחֶם וְתֵה וְסַכֵּר, וְיִשְׁתֶּה נַחֲמֵנִי הֵה וְיֵאֱכַל לָחֶם; וגַּם אַתָּה, רֵאוּבֵן, לָמָּה פָּעַרְתָּ פִיד וְגוּעָה בְּעֵגְלָה, הֲלֹא אַתָּה כָּבֵד גְּדוֹל אַתָּה, הָאִם נַחֲמֵנִי אַתָּה כִּי תִבְכֶּה? לָמָּה אַתָּה בּוֹכָה? עוֹד מַעֲמַת תְּבוֹא אִמָּא וְתִבִּיא אַתָּה לָחֶם וְתֵאֱכַל; אִמָּא תִבִּיא כֶסֶף, וְרַחֵל תִּלְךְ וְתִקְנֶה בְּכֶסֶף הֵה וְסַכֵּר וְתִשְׁתֶּה הֵה, וגַּם נַחֲמֵנִי יִשְׁתֶּה...

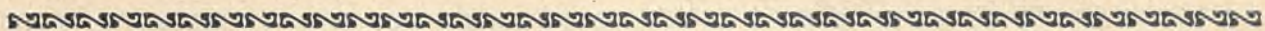
הַיְלָדִים הַתְּחִילוּ מַעֲמַת מִשְׁתַּתְּקִים, וְלִמְעַן שִׁישְׁתַּתְּקוּ לְנַמְרָה וְלֹא יוֹסִיפוּ עוֹד לְכַפּוֹת, הַתְּחִילָה אַחֻתָּה הַגְּדוֹלָה מְסַפֵּרַת לָהֶם מַעֲשֵׂיהָ, בּוֹדָה וּמְסַפֵּרַת וְאֵינָה יוֹדַעַת בְּעֶצְמָה בְּרִנֵּעַ זֶה מֵה שֶׁתּוֹצִיא מִפִּיחָה בְּרִנֵּעַ הַשְּׁנִי.

... הִיחָה הִיחָה גַעַר קָטָן אַחֵר, וְהַלֵּךְ פֶּעַם אַחַת בְּדַרְךְ וְרָצָה לְאֲכֹל, וְרָאָה וְהִנֵּה לְפָנָיו עוֹמְדִים עֲצִים, וְעַל הַעֲצִים —

דבר-מה, זו הבכיה שתפסיקה לפני זה, והתחיל עתה שנית
 ממשיכה ותולך:
 — רוצה אני פת ללל-להם!
 ותקטן בכה וקרא?
 — אפא! אפא!

נרחל כאלו נדלקו שתי עיניה השחורות העקומות קצת,
 והעיפה אותן ככעס על אהותה החנה כמונה ואמרה:
 — ועבדן היא אומרת שאין אני יודעת לספר מעשיות...
 והיא בעצמה אינה אלא מרנייה את ההינקות!
 אהותה לא מצאה כח בעצמה להשיבה דבר...
 א. מירניק.

אהבת אם בקרב בעלי החיים.

(מחיי הטבע).

שלקחו מהן פעמים אחדות את גוריהן מתפשות להן
 מקום בטוח על עצים רמים, או בשליות הננות, למען
 אשר לא תשיגם שם יד האדם, ואף אחרי עבר חדשים
 אחדים מניחה האם את גוריה לעזוב את מקלטם הבטוח.
 ובשעה מאחרת בפילה היא מתננבת אל מעונות האנשים
 להביא משם אכל לה ולילדיה.

גם עכברי הבית אינם נופלים מן החתול באהבתם
 לילדיהם. סובר גרמני אחד מספר בי בפרנקפורט על
 נהר מין גלה איש אחד מאורה שהיו בה עכברים, אם
 ותשעה גורים קטנים בעודם עורים, את ארמת המאורה
 ויושביה יחד הרים האיש ברחת¹ להשליכם החוצה,
 והאם לא נסתה אפלו למלט את נפשוה, היא בחרה למות
 יחד עם ילדיה האהובים מהמלט על נפשה לבדה.
 איזו אס-אשה יבלהולעשות יותר בעד ילדיה האהוב?

ה.

בקרב הצפרים אף הקוקיאה היא האחת אשר לא
 תראנן לאפרוחיה, כי היא משאירה אותם בקן צפרים
 אחרות אשר תכלכלנה אותם, ואולם כל יתר הצפרים
 עוזבות ורואנות רק לאפרוחיהן להכין להם זן חם ורך
 ולהביא להם מאכלם ומשקם, על הקאת² יספר, כי
 הוא קורע את תוהו גדי להשקות את אפרוחיו מדמו.
 אמנם זה אינו אלא אנדה, אבל האנדה הזאת מראה אותנו
 כמה גדולה היא אהבת העוף הנה לאפרוחיו, ואולם מעין
 זה אני רואים אצל מין ברבור (איידערנאנד) התולש נוצות
 מצנארו להציע בהן את הקן לאפרוחיו, בן בקרב הצפרים
 רואים את אהבת האם והתמכרותה לילדיה באפן גפלא.
 נתבונן נא אל הפרנגלת בשעה שהיא יוצאה לטיל
 עם אפרוחיה הרבים, היא הולכת בראש והמחנה תקטן

¹ שופעל, ² פעליקאן.

גם הכלב מצמיח באהבה לגוריו, ואף לאיש האהוב
 לו מאד יתן לנגע בילדיו, או לקחת לו אחד מהם.
 ואולם עד כמה גדולה אהבת הכלבה-האם לילדיה,
 יוכיח לנו המעשה הזה:

אשה אחת בקנסמניפול אספה אל ביתה אחד
 הכלבים הרבים המושמטים רעבים בחוצות העיר הגדולה
 הזאת, ולא ארפו הנמים ותלד הכלבה שלשה גורים, אנשי
 הבית עוכו עמה רק אחד ואת השנים השליכו החוצה.
 והאם שמרה את ילדיה יחידה ותשמר עליו תמיד בפנת
 החצר, פעם אחת בא שם אחד מקרובי האשה ובראותו
 את הכלב תקטן מתהלך בחצר השליכהו החוצה, או
 עזבה גם האם את משכנה הטוב ותלך לבקש את ילדיה.
 ימים אחדים בקשה אותה האשה עד אשר מצאה את
 האם וילדיה יחד פחת הנגשר הקרוב, אשר על חוף ים-
 השיש, האם שבבה בנקיקם-לע ונגחה בגראה, ביסורי
 המות, האשה קראה לה פעמים אחדות, אף היא לא וזה
 ממקומה, או לקחה את הכלב תקטן ותשב לביתה.

כיום המחרת בבקר מצאו את האם מתה בפנת
 החצר על יד בנה, והוא היתה רטבה בלה ממים, נקר
 היה, כי כאשר הוטב לה מעט אתמול, חפשה את בנה
 תחת הנגשר ובתוך המים ולא מצאה אותו שם, או הלכה
 בעקבותיו עד בואה אל הצר משכנה ושם מצאה את בנה
 האהוב, אף עמו יחד גם את-המנות.

ו.

גם החתולה מראה את אהבתה הרבה לגוריה
 הקטנים, לעתים קרובות רואים אותה נושאת את גוריה
 בשמחה ומניחה אותם לפני אנשי הבית כאומרת: הביטו
 וראו מה יפים הם! ומכל תנועותיה נקר, כי רוצה היא
 שגשמה גם אני בשמחתה בהם, רבות מן החתולים

בא גם תאב, תינשוף, ובהיות חלון החדר פתוח הביאו ההורים יום יום אכל לילדיהם השכובים בכלוב, ואף כאשר סגרו את החלון ולא נתנום לגשת אל הכלוב חרלו לבוא.

ואולם האם לא רק שהיא דואגת ועובדת לבניה תקטנים, כי אם גם סובלת יסורים בעדם, ויש גם אשר לא תפחד מן המות בעד ילדיה, כן יספר על חסידה אחת, אשר הראתה לכל, כי ענה ממנות אהבתה לאפרוחיה.

בעיר דלפט אשר בהולנדיה היתה פעם אחת שרפה גדולה מאד, בתים רבים אכלו באש, או אהוה האש במנדל אחד גבה; ועל גג המנדל היה קן חסידה ובקן ארבעה אפרוחים אשר לא ידעו עוד לעוף. האש והעשן עלו מעלה מעלה עד הגג והעשן תדר בקר אל תוך הקן, או מהרה החסידה האם ותתאמץ לשאת משם את ילדיה בחרטומיה, אבל ארבעת הילדים - בקדו ממנה ולא יכלה שאתם, ולשונות האש עלו מעלה מעלה, וסבבו את הקן מכל עבריו. לסוף אהוה האש גם בקן, או מהרה החסידה להגן על בניה מפני האש הנוראה ותפרש בנפיה עליהם ותשרף האם על הבנים באהבתה אותם ובכרתה למות עמהם מחיות בלעדיהם.

מכל הספורים האלה תלא תביני, קוראים צעירי ם מה רבה היא אהבת האם אל בניה גם בקרב בעלי החיים.

מתנהל אחריה, והנה היא מוצאה בדרך שנים, שלשה פתותי לחם והיא קוראה לילדיה לגשת אליה; הם סובבים את המציאה משלשת עבריה והיא ממרתת לפזרר להם בחרטומה את פתותי הלחם לפרורים קטנים ומראה לכל אחד מהם את חלקו. אבל היא בעצמה אינה לוקחת לה מן המציאה מאומה. כאשר עיפו האפרוחים היא קוראה להם לגשת אליה ופורשת בנפיה עליהם ומננה עליהם ומחממת אותם, וככל אשר גדלו רחמיה ונפלאה אהבתה לקטניה הרבים, עד שהיא מניחה להם גם לקפץ על גבה, כן גדול בעסה בעת הזאת לאנשים ולחיות. אסור אפלו לנגע באפרוחיה, בלב כי יקרב אליהם והיה נא מוכן למכות חרטומה החרי, גם בהיות התרנגולת אסחורנית לאפרוחים-ברווים (כי רבצה על ביצי ברונה) היא מלאה אהבה ורחמים עליהם, את הדבר הזה רואים בשעה שהאפרוחים האלה על פי החוש הטבעי שלהם קופצים הפימה; מה מאד רצה או התרנגולת אנה ואנה על שפת הנחל! מה נרעשה היא ומה עצובה היא או! דוכה היא בקוראה אליהם: הו, חושו נא ועלו אלי, אפרוחי, פן תטבעו ותמותו! אכן הליכות התרנגולת עם אפרוחיה הוא הפתוח ביותר נהמד של אהבת אם מהורה בקרב בעלי החיים.

מקנו של ינשוף אחד גולו את גוליו וישימום בכלוב בבית הרחוק מהלך רבע שעה מן הקן, ואולם מהר נראתה תינשופה האם בחלון החדר, שהכלוב נמצא שם, ואחריה

חדשות

נפחלי, אשר במקומות אחרים יתחברו ובמקומות אחרים יפרו, ונחלים רבים, אשר מימיהם זורמים ובוקעים להם דרך בין האבנים והסלעים אשר מתחתם, מה יפה המראה הזה!

נרא את העישוב הנחמד המכסה כל הר ובקעה כשמלה, עליו ירעו עדרי צאן, ובנשב עליו רוח יתרומם ויתנועע בגלי ים בעת סופה, מה מעגז המראה הזה!

כה הלכנו כשתי שעות וחצי, ונבא אל כפר ביריה ושם ראינו ננים יפים, ביניהם עצים רבים, עצי תאנה, ועצי תמר, ועמוד שם ונקשב לדברי המורה אשר למדנו סרך בתולדות הטבע על פי העצים האלה.

טיול בארץ ישראל. - בעתון, השקפה" היוצא לאור על ידי בן-יהודה בירושלים נדפס המכתב הזה:

יום העשרים ותשעה לה'... הנה יום בהיר ויפה, לבנו היה שמה, ובקש ממורנו לטייל עמנו לעין ימים, כי שם האויר צח, ונעתר לנו, ויאמר להבין מחר פעמינו לדרך, ונבא כלנו בבקר בשעה שבע ונחפה עד האסף כל התלמידים והתלמידות, ונעמד בשורה שנים שנים, ונצא, לבנו מלא שמחה ותודות למורנו אשר מלא בקשתנו ובלך עמנו ופינו מלא רנה.

עזבנו את המושבה ונעל הרים ונרד בקעות, באחד המקומות מצאנו קרח ונשמח עליו מאד, כי לעתים רחוקות יקרה לראות קרח בארץ ישראל, מעל ראשי ההרים ראינו את שלולות הרי

ומשם הלכנו לעין זיתים, המושבה הזאת עומדת במורד הר אחד מהרי נפתלי, ואצלה מעין ומימיו נעמים לשתייה עד מאד. ובבואנו הניע צהרים ונשב לאכל, ובנמרנו את האכילה, עליתי עם אחדות מחברותי אל הר אחד ונכח סביבנו נראה רחבת ארץ גדולה הרבה יותר מאשר בעמדנו במישור או בכקעה, ונהשב כי קרובות אנחנו יותר מכל האנשים אל בורא שמים וארץ. ומראה השדה, השמים הפהורים, האוויר הטהור, הקרוב, הבקעות וגם הסלעים—כל אלה העירו בלבנו מחשבות ורגשות עמוקים ונעמד שקועות במחשבותינו. ופתאום שמענו קול קורא אלינו לרדת, הוא קול מורנו אשר קראנו לשירי. אחרי נמרנו לשירי שירים אחדים הלכנו להשתעשע ונצחק התלמידים והתלמידות במשחק המשפונות.

כלנו ישבנו בחצי עגול, וכל אחד נקרא בשם אחת הערים. ומקום אחד נשאר פנוי, והאיש אשר המקום הפנוי מימנו היה צריך לקרא את שם אחת הערים, ואם שכח — יתן משפון; והתלמיד אשר נקרא בשם העיר ההיא צריך למהר לשבת במקום הפנוי ואם אין, יתן משפון. ככה צחקנו עד אשר כל אחד מאתנו

נתן משפונות. ובאחרונה התחילו לשפט: האחד נשפט לשירי, השני לרוץ פעמים אחדות, והשלישי להודות את הטאתיו, וקה הלאה. בשתי שעות אחר הצהרים שמנו פעמינו לשוב. ובשובנו עלינו על הר גבה ומורנו הראנו משם את קדש נפתלי, את הר החרמון והלבנון המקסים הרבה שלג, את הכפר בניס אשר אצל נחל בניס, אשר שם היתה לפנינו בירת ממלכת יהודים, היא העיר קסריה פלפיה, אשר בנה פוליאוס בן הורדוס ויעש אותה לבירת ממלכתו. גם ראינו את ים מירוס ואת המושבה יסוד-המעלה הבנויה על שפתו, ואת שני הנהרות המשתפכים אליו. הירדן מצפון והמלחה ממערב; ועל הרבה הרים ראינו כפרים רבים, ומערה הטובה בסלע ורטובה. בירדנו מעל הנהר התערבנו במרצה, ובערב שבנו אל בית הספר הלוח ושייר שירי ציון. ואחרי כן הלכנו איש איש אל ביתו עיפיים וגם שמחים, כי שאפנו רוח צה, ראינו דברים רבים יפים, ובכלל היה הטויל לנו נעים עד מאד, ונפר תודה למורנו הטוב האהוב לנו.

שירי גלזר
תלמידת בית-הספר בראשי-פנה.

אשר בקטניה ועוד חכמים בתורת הגיאולוגיה, הולך הנה ושוקע משנה לשנה. ויש לשער, כי יבוא היום אשר יעלם כל מעל פני האדמה מפלי השאר לז כל זכר. הנה כי כן אנו רואים, כי משנת 1868 עד עתה שקע הנה והשפיל מצדו הצפוני בארבעים מטר ומצדו הדרומי בעשרים מטר.

עיר אוגדת. — במקסוקה אשר בדרומה של אמריקה הצפונית קרה בעת האחרונה אסון נורא: העיר אוקוס הנשענת על הים שקעה כלה וטבעה בים. באותות מבישרים את הרבנה היו רעשי אדמה אחדים.

מאכל לבראים. — לפני ומן-מה צותה הממשלה ההולנדית להעביר מאי סומטרה (אחד האיים הגדולים באיי הוונדים ונמצא תחת תקו המשוה—קוואטאר) אל האי הקרוב לגירוק מאתים איש שגורנו לעבודת פרוך כל ימי חייהם.

בגירוק נמו להם האסירים אהלים ללאן בהם פליטה והחלים השומרים אותם עשו מסביב להם גדר של חומי ברזל קלועים במדקרות ברזל. באחד הלילות האפלים, באשר נרדמו מעט החלים השומרים אותם, התנפלו עליהם האסירים ודרגנו וימלטו אל לב האי.

ספר תורה היוותר עתיק בתבל. — בארץ סוריה נמצא ספר תורה עתיק מאד. ספר התורה היה כתוב על קלף. וחוקרי קדמוניות מצאו, כי נכתב לפני כאלף ושמאה ושב עים שנה. קולות של מתים. — במעונו של אדיוסון, ממציא התלפון

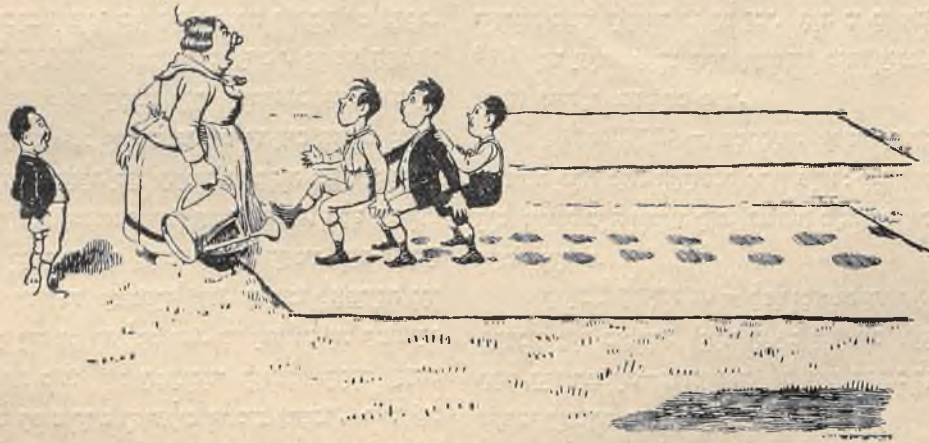
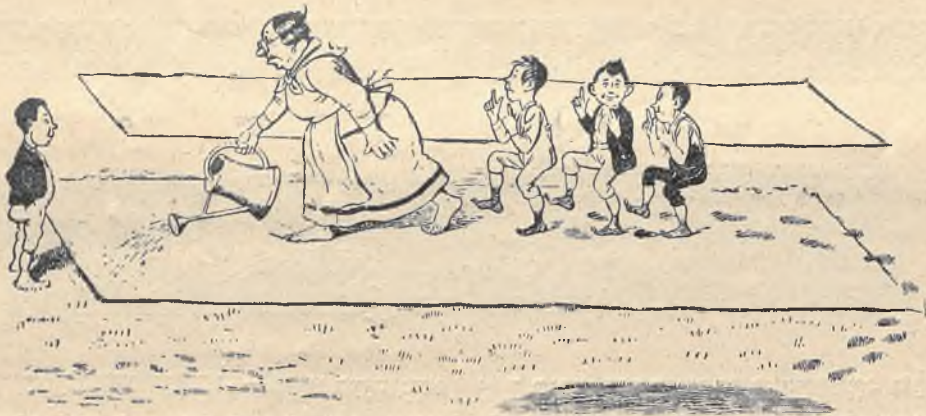
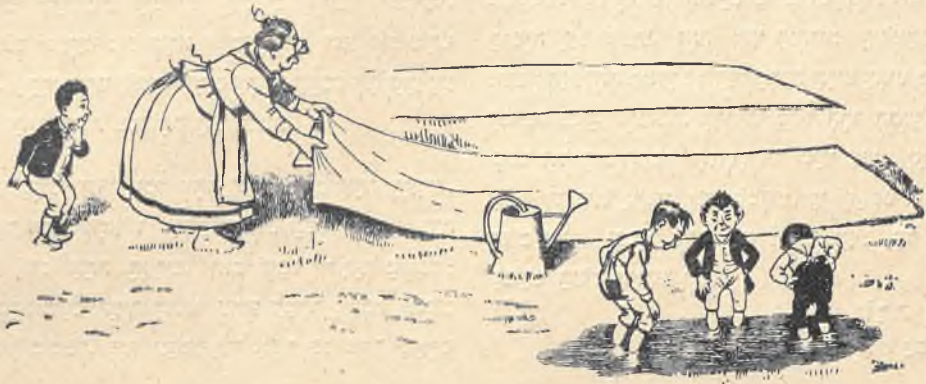
והפונוגרף, נמצא בין שאר תפציו יקרי המציאות ארנז'פונוגרף הפכיל בקרבו קולותיהם של אנשים גדולים וידועים בעולם, שכבר מתו. את קבצת הקולות האלה קבל הממציא במתנה מאחד מירדיו, הורו שמו, שתקף אחרי שהמציא אדיוסון את הפונוגרף, הלך למקונו סביב פדור הארץ והתראה עם רבים מגדולי העמים וגם הצליח להכניס את קולם אל תוך הפונוגרף שלו, ובשובו לאמריקה נתן את הארנז'פונוגרף הזה במתנה לממציא. בין הקולות של הפונוגרף שומעים עוד פיוס את קולו של המיניסטר האנגלי החכם הגדול גלדסמן, קולם של המשוררים האנגלים דרננינג וטניסון, קולו של המברטו מלך אפליה ועוד. הקולות נשמעים בעו כבנרע צאתם מגרוי בעליהם השוכנים כבר בקבר.

הר השרפה אטנה. — הר השרפה היותר גדול והיותר גבה בארפה הוא הנהר אטנה אשר על האי סצל'יה, בגליל קמנייה אשר באיטליה. והנה לפי דברי אחד הפרופסורים באוניברסיטת

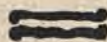

השכטים היוזר פראים והיוזר אכורים שבאי הוא הנקראים
 טוגרים. הטוגרים נודעים בכל האי בשם צנדי הראשים והם הסירו
 את ראשי הפורחים מעליהם ויאכלו את בשרם.

הדבר נודע מהר וישלחו אתריהם גודד תילים לתפושם ; אף
 התילים הרוקפים שבו ריקם ולא תפשו אף אחד הפורחים.
 עתה נודע הדבר, פי כל מאתים האסירים נפלו בידו אחד

תעלולי ילדים.

הַי מִכְתָּבֵי אֵם. הַי

נ

לאחי קוראי "עולם קמן"!

לפני שבע שנים נוסדה מושבתנו קסטינה (כאר טוביה) המכילה שבעה עשר אברים. אתאר לכם מעט מחיי האברים ועבודתם: בראשית הדרך כחצי חשון מתחילים לחרש את האדמה וזורעים את השעורים, ואחרי השעורים זורעים את החטים ואחרי הפסח זורעים את השמשמים. ובעת אשר השדות ירוקים הולכים כל ילדי המושבה להתענג על השדות הירוקים ולבקש את ה' כי יברך את אדמתנו, וכבשל התבואה קוצרים אותה במכונות ובליילה מביאים אותה אל הנקו, וכל הילדים והילדות נוסעים בלילה השרה להתענג ולעזר להוריהם, האח! מה טובים ומה נעימים הם ימי הקציר והרישה במושבתנו, אנחנו וגם אחינו והורינו שמחים לדבר עברית ולשורר שירים עברים, מה מאשרים אנחנו בשבתנו בארצנו ובדברנו בשפתנו, אך עוד יותר שמחנו לו היתה ארצנו כאמת בידנו. מי יתן והיה!

תלמידה ליבה רוחמן.

לחברי קוראי "עולם קמן"!

זה כחצי שנה אשר אנחנו בני הנעורים יסדנו אנודת, בני ציון שמספרנו עולה לארבעים נפש מבני שתים עשרה שנה ומעלה. כל אחד מאתנו מכנים לקופה חמש קסקות בכל שבוע, אשר שלש קפ, תחשבה לאוצר הלאומי ושתים הנותרות לחשבון השקל, ולתכלית זו נמנו כינינו שמונה נערים הסוככים בכל יום ה' של השבוע על פתחי רעינו לאסוף את הכסף להכניסו אל בית האוצר, ועתה כבר יש לנו כשלושים רבל, נקוה כי מספר חברינו יגדל לימים הבאים, ובעוד שנה יהיה לנו סך מאה רובל, ושלחנו את הכסף לונדונה ותכתב אנודתנו בספר הזהב, פעמים בחדש מתאספים אנחנו לאחד מבתי התפלה והנים שמה מכל הנעשה בעולם הציונות בכלל ובאנודתנו בפרט. מי יתן והיו בכל עיר ועיר אנודות כאלה.

את השפה העברית הנני לומד בחדר מתוקן, וכבר רכשתי לי ידיעה מעטה בשפה זו, המורה מדבר אחנו שעות אחדות ביום עברית, ואנחנו רואים פרי טוב בעמלנו. —

יעקב גולדינברג. יזומיר

לחברינו הטובים קוראי "עולם קמן", שלום!

נס אנחנו, תלמידי ותלמידות בית ספר עירנו הקטנה, לומדים בשקידה רבה את שפתנו הנחמדה ומתאמצים לדבר בה תמיד עם כל חברינו — בכית כמו בחוץ, כי אוהבים אנו אותה מאד מאד. זה לא כבר יסדנו חברה קטנה "קדימה", ואנחנו נותנים מדי שבוע בשבוע, כל אחד חמשה סנשים לקפת החברה לקנות כס ספרים חדשים, עברים, לבית-עקד-ספרינו הקטן. בכל יום שבת מתאספים אנחנו, כל חברי-ה"קדימה", באולם בית ספרנו היפה וכל אחד מאתנו קורא, חליפות בקול רם, ספור אחד מספור "העולם קמן" היפים והמענינים אותנו הרבה, או מאחד מספרי בית עקד ספרינו הקטנים.

כל חברי אנודתנו מחיכים לדבר כינינו רק עברית, ואשר ישנה ודבר ספרדית ולקחנו ממנו אנורה אחת קנם לקפת החברה.

ראש אנודתנו הוא מורנו הטוב מר ר. אסיאוף, אשר בא לפני ירחי מספר מירושלים, והוא עם מורנו הוקן מר מנחם הלוי, יאמצו את לבבנו לאהבה את לשוננו היפה ולעשות בה חיל. ושולם לכל חברינו המדברים וכותבים בה-עולם קמן! מאת ידידיהם הקטנים:

יצחק יוסף הכהן
רחמים יוסף ברכה
טיוסמינדיל, בולגריה.

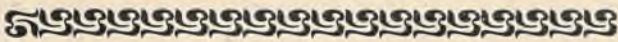
ליאון מנחם הלוי
ראובן משה אלעזר.

המיל: הוצאת "תושיה" בורשה.

העורכים: א. ל. בן-אבינודור וש. ל. גרדון.
כתבת ה"עולם קמן":

КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУШИЯ“, ВАРШАВА.
Verlag „TUSCHIJAH“, Warschau.

הדפסה
הדפסה
הדפסה

הדפסה (פועל) (הדפסה)
עם לוח לשיש שנים 111
נחין לכל מי שאוהב עש בדין
ברגע אחי וכל כל איש ללעג
את רמי הודש משה 1902 עד
1907, וכתביא רוח המדברים
הנודע מר י. י. יפה, ירחי
העולם מנאמנות עם כלום החינוך
ישלחו ב"ל, לחדוש ששה עשר
בספרים, ואחא חנו, לרשים
לקוריים, אצל האבירקאטי: 1-81
B. Teutschak, Warszawa
Lwów 22/37.
T. Topole, האבירקאטי: 22/11.
אור אצל האבירקאטי: 22/11.
Warszawa, Lwów 22/11.

ביבליותיקה לבני הנעורים.

I. לילדים:

אנודת, שיחות, פנטסיות, בדיחות, משלים, שירים וספורים (בנקוד).

171 נומרים (מנוקדים).

מחיר כל נומר 4 ק. פארטאָ לכול חוברת או לשלש בחד 2 ק;
כל 5 נומרים בנרך קמן אחד מכורך בנד אָדום מחירו 25 ק.
פארטא 4 ק; כל 10 נומרים בנרך אחד מנ 50 ק. פארטא 6
ק; כל 15 נומרים בנרך אחד מכורך הדר בכד 75 ק. פאר 10 ק.
מחיר כל אנודות ישראל מאת י. ב. לבנר (מאשר משעה'מ,
פורטט קמן) ח"א מכורך הדר 1.15 ר, פארטא 14 קאפ; ח"ב
בשני כרכים מכורך הדר כ"א 1.05 ר, פארטא לכ"א 14 ק.
מחיר ילקוט ספורים (י"ד ספורים) מאת י. ב. לבנר (מאשר
משעה'מ) 56 ק, מכורך הדר 70 ק. פארטא 10 ק.

II. לנערים:

אנודת, ספורים, מחזות, ציורים, הסמורים, ביוגרפיות, ספרי מסע ועוד.

91 נומרים.

מחיר כל נומר 6 ק. פארטא לאחד או לשנים 2 קאפ; כל 5
נומרים מכו בכריכה יפה 40 ק. פארטא 6 ק; כל 10 נומרים
מכו הדר 80 קאפ, פארטא 10 קאפ.
מחיר מגבורי האמה בשני כרכים מכורך הדר:
כרך ראשון 1.45 פארטא 20 קאפ
כרך שני 80 קאפ, פארטא 10 קאפ.

Издательство „Тущія“, Варшава.
Verlag „Tuschijah“, Warschau.
בע"פ: נובולופקי 7, מעון 9.

ספרי הנוך ולמוד ומקרא (הוצאת „תושיה“)

הספרי מיוחדת לעולם ספרי
"הפרדג"ן"
ידוע פורטוגי בעד המורים

יצאה לאור החוברת הפופלרית — (אורדינים) וזה תכנה:
הענין: זה השטה השמית והקולית בקריאה — ישראל וספר ספרים; זה הסגנון האופי של הילדים (המשך) —
הענין: זה השטח המעשי והקולית בקריאה — ישראל וספר ספרים; זה הסגנון האופי של הילדים (המשך) —
הענין: זה השטח המעשי והקולית בקריאה — ישראל וספר ספרים; זה הסגנון האופי של הילדים (המשך) —

- [1] אלפא ברתא מצוירת בצבעים (עפ"י השטה הטבעית) עם 24 ציורים יפים ואותיות הכתיבה. נדפסת על טבלא גדולה להדביק אל הקיר בכה"ס. מחירה 20 קאפ. מאר' 2 קאפ. מדבקת על נייר עב-30 קאפ. מאר' 6 קאפ.
- [2] אלפא ברתא מצוירת בצבעים (כנ"ל) ממוטללת, ערוכה בקוביות (כגורי עץ קטנים), כתיבת-נייר יפה — ובתוכה לוחות-לדוגמא ערוכות לוח. מחירה 75 קאפ. מאר' 10 קאפ.
- [3] הנ"ל, כגורי נייר עב קטנים, כתיבת-נייר כנ"ל. מחירה 60 קאפ. מאר' 10 קאפ.
- [4] אלפא ברתא ממוטללת, ערוכה בקוביות. אותיותיה מדבקות על גזרי עץ קטנים מרובעים (קוביות) עם נקודות מיוחדות, להרכיב מהן מלות ומאמרים — ערוכה כתיבת-נייר. מחירה 60 קאפ. מאר' 20 קאפ.
- [5] הנ"ל, מדבקת על גזרי נייר עב קטנים, כתיבת-נייר כנ"ל. מחירה 50 קאפ. מאר' 10 קאפ.
- [6] אלפא ברתא מצוירת בצבעים (עפ"י השטה הטבעית), עם 82 ציורים יפים. נדפסת על טבלא גדולה להדביק אל הקיר בכה"ס. מחירה 25 קאפ. מאר' 2 קאפ. מדבקת על נייר עב-35 קאפ. מאר' 8 קאפ.
- [7] הנ"ל, במחברת קטנה ונאה, מכורכת במעטפה ציורית (בצבעים) יפה. מחירה 50 קאפ. מאר' 10 קאפ.
- [8] אלפא ברתא מצוירת בצבעים (כנ"ל) ממוטללת, ערוכה בקוביות. ערוכה כתיבת-נייר גדולה ויפה עם ציור נאה בצבעים ממעל. מחירה 1 רובל. מאר' 20 קאפ.
- [9] עברית בלשון עם ועם. למוד הקריאה למתחילים, ולויזון וי. ת. טביוב. I למדברים רוסית, II למדברים ורגון. מחיר כל מחברת כריכה 25 קאפ. מאר' 4 קאפ.
- [10] ראשית דעת שפת עבר (כנ"ל) עם ציורים. מחירה 30 קאפ. מאר' 4 קאפ. מארמא 6 קאפ.
- [11] הקריאה העברית (למתחילים). י. ב. ל. ב. נ. ר.
- [12] בית הספר לתורת הכתיבה העברית, בחמש מחברות (מאושר מטע"מ). מחיר כל מחברת 7 קאפ. מארמא 2 קאפ.
- [13] לפי הטף להורות את הילדים לדבר עברית מבלי עזרת הרגומים. המחיר 1 רובל.
- [14] ספר המורה על הויתור מונות. מחיר כל חלק 75 קאפ. מאר' 10 קאפ. שני החלקים מאר' 14 קאפ.
- [15] מקרא לפי הטף, להורות את ילדי ישראל קרא והתבונן בדרך עברית, על פי השטה הטבעית, עברית בעברית, עם ציורים. הנ"ל. ספר התלמוד, שני החלקים. מחיר כל חלק 75 קאפ. בריכה. מאר' 8 קאפ.
- [16] המבין. פרוזודור לכל ספרי הלמוד. (מאושר מטע"מ). י. ת. טביוב. מחירו 30 קאפ. מאר' 6 קאפ.
- [17] ראשית למודי שפת עבר עם תרגום המלות ברוסית ואשכנזית באותיות עבריות. י. ג. ר. ו. ס. ק. מחירו 50 קאפ. מאר' 6 קאפ.
- [18] גן הילדים. כריסוטומתיה עברית עם תרגום המלות ברוסית ואשכנזית באותיות עבריות, עם ציורים. ש. ב. ר. כ. נ.

- [33] למען אחי הקטנים. שירי ילדים (פורמט גדול). א. ל. ב. ו. ש. י. צ. ק. מחירו 60 קאפ. מאר' 75 קאפ. מארמא 85 קאפ. מארמא 10 קאפ. על נייר וינא 1 רובל. מאר' 125 קאפ. מאר' 12 קאפ.
- [34] הכנור. קובץ שירים לילדים ולבני הנעורים, מאת משוררים שונים. ספר ראשון: שירי הטבע. ספר שני: משלים. ספר שלישי: אגדות. מחירו כל ספר 25 קאפ. מאר' 35 קאפ. מארמא 6 קאפ.
- [35] פרקי אבות לבני הנעורים (עם תרגום רוסית והערות ובאורים). א. ל. ב. ו. ש. י. צ. ק. מחירו 25 קאפ. מאר' 35 קאפ. מאר' 4 קאפ.
- [36] בעיר וביער (משלים). י. ב. ל. כ. נ. ר. ש. ט. י. ז. ח. ט. י. מחיר כל חלק 30 קאפ. מאר' 40 קאפ. מאר' 4 קאפ. שני החלקים יחד מחירם כבוד 50 קאפ. מאר' 8 קאפ.
- [37] שיהרות ילדים. קובץ אגדות מקורות לילדים (פורמט גדול). מנוקד. הנ"ל. מחירו 40 קאפ. מאר' 65 קאפ. מארמא 6 קאפ.
- [38] כל אגדות ישראל (פורמט גדול. מנוקד. מאושר מטע"מ). י. ב. ל. כ. נ. ר. ש. ט. י. ז. ח. ט. י. מחירו 75 קאפ. מאר' 1 רובל. מאר' 8 קאפ.
- [39] חלק שני מחירו 1-05. ספר כבוד 1-65. חדר כבוד שני החלקים מאר' 1-05. מארמא 8 קאפ.
- [40] חלק שני מחירו 1-05. ספר כבוד 1-65. חדר כבוד שני החלקים מאר' 1-05. מארמא 8 קאפ.
- [41] עתון עולם קטן. עתון מצויר לבני הנעורים. מהדורה ראשונה. חוברת בחמשה כרכים (13 חוברת בכל כרך). כל כרך במחיר 1-50 רובל. כל 26 חוברת מאר' 3 רובל. כל המבצעים יחד מאר' 6 רובל.
- [42] לוח-עולם קטן. קובץ ספרותי ושמושי לבני הנעורים לשנת תרס"ג עם תמונות וציורים. מחירו 75 קאפ. לחומסי העולם קטן 50 קאפ. מאר' 10 קאפ. מאר' 25 קאפ. מאר' 25 קאפ. מאר' 25 קאפ.
- [43] ספר החנכה. מאסף לבני הנעורים עם תמונות וציורים. מחירו 25 קאפ. מאר' 40 קאפ. מארמא 4 קאפ.
- [44] פרקי תלמוד. כריסוטומתיה לתלמודית למתחילים, עם תרגום המלות התלמודיות ברוסית ואשכנזית באותיות עבריות. א. ל. ב. ו. ש. י. צ. ק. מחירו 40 קאפ. מאר' 55 קאפ. מאר' 6 קאפ.
- [45] מורה הסגנון ושמוש הלשון העברית (עם דוגמאות ופרקי שגון רבים לשמוש המעשי, וחלק מיוחד על תורת הנקוד לכל פרשה). י. ת. טביוב. מחירו 1 רובל. מאר' 1-15. מאר' 14 קאפ.
- [46] תורת הספרות. מורה חקי הסגנון הפרוסי והשירי ותורת הספרות לכל חלקיה השונים (עם דוגמאות רבות מכל מקצועות הספרות העברית בכל תקופותיה). ש. ל. ג. ר. ו. ס. ק. מחירו 1 רובל. מאר' 1-15. מאר' 25 קאפ.
- [47] מבורר הספרות. אמטולוגיה עברית, מכילה לקוטים נבחרים ממיטב הספרות העברית החדשה בשיר ובפרוזה של משוררינו ומפרונו הגדולים (עם תולדות כל סוגר וערכו והערות לחוצות). י. ת. טביוב. מחירו 90 קאפ. מאר' 1-15. מאר' 14 קאפ.
- [48] תולדות היהודים (הסטרויות) ופופולריות ערוכה ללמוד ולבני הנעורים. יעקב פרנקל. מחיר חלק א', ב', ג' 50 קאפ. מאר' 6 קאפ. חלקי ד', ה', ו', ז', ח', ט', י. מאר' 10 קאפ. בשני כרכים מאר' 1-75. מארמא 20 קאפ.
- [49] מלון של כים. מעברית לרוסית ואשכנזית (באותיות עבריות). מלון מלא ושלם לשפה העברית הישנה והחדשה, של התנ"ך, התלמוד והמדרשים ושל הספרות האשכנזית החדשה. י. ג. ר. ו. ס. ק. י. ז. ח. ט. י. מחירו 2-35 רובל. מאר' 2-60. מארמא 20 קאפ.

Издательство „ТУШИЯ“, Варшава. — Verlag „TUSCHIJAH“, Warschau.